

Обмежувальний припис стосовно кривдника – встановлений у судовому порядку захід тимчасового обмеження прав чи покладення обов'язків на особу, яка вчинила домашнє насильство, спрямований на забезпечення безпеки постраждалої особи.

Іншими словами, кривдника можуть зобов'язати негайно залишити місце, де відбувся акт насильства, і заборонити наближатися до нього на певну відстань. Кривдникові можуть заборонити листуватися чи телефонувати жертві. Важливо, що поліція зможе виносити цей припис на свій розсуд, навіть без заяви потерпілих осіб». Максимальний строк дії припису, який виносять поліцейські, становить десять днів. Однак рішенням суду його може бути продовжено навіть до року. Домашнє насильство – це для жінок переважно великий сором. І діти далеко не завжди хочуть себе асоціювати з цим. Часто жертви насильства навіть міняють місце проживання, щоб почати життя з чистого листа.

Злочини, скоєні в лоні сім'ї найближчими людьми, які потрапляють в коло довіри жертви, безумовно мають тяжчі психологічні наслідки, призводять до більших страждань.

Одержано 19.11.2019



УДК 347.9

Вікторія Євгеніївна БОНДАРЕНКО,

курсант групи Ф1-301 факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Сергій Євгенович АБЛАМСЬКИЙ,

доцент кафедри кримінального процесу

та організації досудового слідства факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук

ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧОГО З ОПЕРАТИВНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ

Розкриття будь-якого злочину зазвичай досягається колективними зусиллями працівників слідства та оперативних підрозділів. Сьогодні це основа всієї організації роботи по

боротьбі зі злочинністю. Це комплексна діяльність всіх правоохоронних органів, наділених різними методами і засобами пізнання. Зокрема при розкритті і розслідуванні на стадії досудового розслідування слідчий вступає у взаємодію з підрозділами органів дізнання, які наділені різними технічними засобами, гласними й негласними прийомами їхнього застосування для збирання й обробки доказової інформації про пізнавану подію, ознаки якої виявлені.

Окремі теоретичні і практичні аспекти взаємодії слідчих та оперативних підрозділів були предметом були предметом дослідження таких учених, як О. М. Бандурка, А. Ф. Волобуєв, В. І. Галаган, Ю. М. Грошевий, А. М. Лобойко, М. А. Погорецький, В. П. Корж, А. Я. Дубинський, В. В. Толчій та багато ін.

Мета статті – визначити зміст та процесуальний порядок взаємодії слідчих з оперативними підрозділами під час розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, з'ясувати спірні питання спільної діяльності зазначених суб'єктів.

Прийнятий 13 квітня 2012 року Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК України) кардинально змінює характер кримінального провадження. Насамперед це стосується оперативно-розшукової та слідчої діяльності. Одночасно з прийняттям КПК Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям КПК України», яким серед інших нормативно-правових актів було внесено зміни і до Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18 лютого 1992 року. Зазначені зміни прямо торкнулися питання щодо взаємодії слідчого з оперативними підрозділами.

Центральне місце в організації розкриття та розслідування злочинів у кримінальному провадженні займає саме слідчий, який здійснює процесуальні й координуючі функції взаємодії. Це безпосередньо визначено його процесуальним статутом. Зміст такої взаємодії визначається насамперед її метою. В одному випадку метою може бути одержання оперативним шляхом необхідної інформації щодо корупційних зв'язків організованого злочинного угруповання, способів його формування, закономірностей функціонування; у другому – пошук і виявлення документальних джерел учинення

кримінальних правопорушень, слідів легалізації злочинних доходів; у третьому – успішне проведення затримання членів організованої групи, ліквідації її економічного підґрунтя; у четвертому – організація одночасних зустрічних перевірок у декількох виробничих структурах; у п'ятому – гарантування безпеки свідкам, іншим учасникам процесу під час досудового слідства тощо.

Під час досудового розслідування кримінальних правопорушень слідчий надає відповідним оперативним підрозділам, а у разі створення СОГ – конкретним співробітникам оперативного підрозділу, включеним до її складу, письмові доручення про проведення слідчих (розшукових) дій і негласних слідчих (розшукових) дій.

Отже, організація взаємодії слідчого та оперативних підрозділів під час розкриття кримінального правопорушення потребує підвищення рівня координації та узгодженості зусиль, удосконалення законодавчого та відомчого регулювання такої взаємодії.

Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність» серед завдань щодо розслідування кримінальних правопорушень першим є саме пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена КК України.

Така фіксація здійснюється при проведенні оперативно-розшукової діяльності за наявності законних підстав: наявності достатньої інформації, одержаної в установленому законом порядку, що потребує перевірки за допомогою оперативно-розшукових заходів і засобів, про: злочини, що готуються; осіб, які готують вчинення злочину; осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого, судді, суду або ухиляються від відбування кримінального покарання; реальну загрозу життю, здоров'ю, житлу, майну працівників суду і правоохоронних органів у зв'язку з їх службовою діяльністю, а також осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, членів їх сімей та близьких родичів, з метою створення необхідних умов для належного відправлення правосуддя.

Як бачимо, законодавець наділив слідчого правом здійснювати традиційно неприродну для нього пошукову функцію, що підкреслюється найменуванням «слідчі (розшукові) дії». Більше того, слідчий наділений правом ініціювати й

проводити й негласні слідчі (розшукові) дії, які за своєю сутністю є реалізацією оперативно-розшукових методів. Водночас співробітники оперативних підрозділів не мають права не тільки здійснювати процесуальні дії в кримінальному провадженні за власною ініціативою (що цілком природно), але й звертатися з таким клопотанням до слідчого судді чи прокурора (ч. 2 ст. 41 КПК України). Право звернення до прокурора з ініціативою про проведення окремої процесуальної дії зовсім не завадило б кримінальному провадженню. Крім того, зауважимо, що, крім проведення слідчих і негласних слідчих (розшукових) дій, не передбачається можливості проведення будь-яких інших оперативно-розшукових заходів.

Як бачимо, роль оперативно-розшукової діяльності (а отже, оперативного співробітника) повністю нівелюється. На практиці це призводить до того, що оперативні підрозділи припиняють будь-яку активну діяльність в очікуванні відповідних постанов або окремих доручень слідчого. Слідчі ж, завантажені надзвичайно великою кількістю кримінальних проваджень, фактично не в змозі аналізувати кожне з них та визначати ефективні завдання оперативно-розшукового характеру.

Отже, з набуттям чинності КПК України 2012 р. відбулося розбалансування раніше вироблених десятками років та усталених практикою організаційних форм взаємодії між слідчими та оперативними співробітниками. Чинним КПК України оперативні підрозділи позбавлені активної ролі у досудовому розслідуванні, тому у ньому повинні бути передбачені науково обґрунтовані, додаткові заходи з метою забезпечення належної взаємодії слідчих з оперативними підрозділами під час розкриття та розслідування кримінальних правопорушень.

Список бібліографічних посилань

1. Салтевський М. В. Криміналістика в сучасному викладенні юристів навч. посіб. Київ : Рубікон, 1997. 441 с.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України : закон України. Київ : Юрінком Інтер, 2012. 376 с. (Бюлетень законодавства і юридичної практики України ; № 5).

3. Про оперативно-розшукову діяльність : закон України від 18.02.1992. № 2135-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. Ст. 303.

4. Про організацію взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами внутрішніх справ у попередженні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень : наказ МВС України від 14.08.2012 № 700 // Ліга:Закон : правовий портал. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MVS391.html (дата звернення: 18.11.2019).

Одержано 19.11.2019



УДК 342.56

Валерія Іллівна ВАСИЛЬЄВА,

курсант групи Ф1-201 факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Тетяна Іванівна ГУДЗЬ,

професор кафедри конституційного і міжнародного права

факультету № 4 Харківського національного

університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Протягом останніх років процеси державотворення в Україні значно прискорилися. Європейський вектор розвитку країни неможливий без глибокого реформування правоохоронної системи, що, в свою чергу, потребує пошуку нових, більш ефективних форм та методів контролю за діяльністю правоохоронних органів держави, до яких відносяться і підрозділи Національної поліції. Адже досвід діяльності поліцейських служб у більшості розвинених демократичних країн упевнено доводить, що контроль суспільства за діяльністю поліцейських є запорукою недопущення ними зловживання владою і забезпечення дотримання ними законності в своїй діяльності. Отже, метою роботи є висвітлення організаційно-правових форм громадського контролю за діяльністю органів і підрозділів Національної поліції України.